

1. Tên mô hình

“Phiên tòa giả định”

2. Đơn vị áp dụng

Mô hình “Phiên tòa giả định” được nhiều địa phương, cơ quan, đơn vị, trường học áp dụng trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật. Một số địa phương đã thực hiện hiệu quả mô hình này như: Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Bình Phước, Sở Tư pháp tỉnh Quảng Nam, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tỉnh Bến Tre, Sở Tư pháp, phòng Tư pháp của tỉnh Quảng Ninh, Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Hòa Bình...

3. Đối tượng áp dụng

Có thể áp dụng cho nhiều đối tượng, đặc biệt là nhóm đối tượng thanh, thiếu niên.

4. Nội dung pháp luật

Các quy định của Bộ luật hình sự về các tội phạm như: Tội cố ý gây thương tích, tội phạm về ma túy, tội giao cấu trẻ em, hiếp dâm trẻ em; quy định về an toàn giao thông, ma túy, bạo lực gia đình, ...

5. Cách thức triển khai

“Phiên tòa giả định” được thực hiện với diễn biến, quá trình xét xử như một cuộc xét xử tại Tòa án, bao gồm đủ các thành phần Hội đồng xét xử do các đoàn viên có trình độ cử nhân Luật đã được đào tạo nghiệp vụ thẩm phán, kiểm sát viên, luật sư, trợ giúp viên pháp lý thực hiện (tái hiện như một phiên tòa thật). Các bước triển khai một “Phiên tòa giả định” được thực hiện như sau:

Bước 1: Xây dựng Kế hoạch tổ chức

“Phiên tòa giả định” thường được giao cho đoàn viên các Chi đoàn của các cơ quan, đơn

vị như: Sở Tư pháp (hoặc phòng Tư pháp), Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân, Công an hoặc chi đoàn thanh niên của các trường học thực hiện. Cơ quan chủ trì có trách nhiệm xây dựng Kế hoạch tổ chức và phân công nhiệm vụ cho các cơ quan phối hợp. Theo kinh nghiệm các địa phương thường phân công cho đoàn viên Tòa án, Viện kiểm sát lựa chọn vụ án, cung cấp bản án và tư vấn nội dung hoạt động “xét xử”, “tuyên án”; Sở Tư pháp (hoặc Phòng Tư pháp) chịu trách nhiệm xây dựng kịch bản; Đoàn thanh niên hoặc các nhà trường tìm người tham gia và phối hợp tổ chức dàn dựng (vai trò của tổ chức Đoàn thanh niên rất quan trọng). Tuy nhiên, việc phân công công việc giữa các cơ quan có thể linh hoạt, tùy vào điều kiện thực tế khi tổ chức từng chương trình cụ thể.

Bước 2: Lựa chọn nội dung, chủ đề của “Phiên tòa giả định”

Việc lựa chọn nội dung pháp luật để xây dựng phiên tòa giả định được thực hiện linh hoạt, phù hợp với nhu cầu của từng nhóm đối tượng được phổ biến. Những vụ án được chọn để mô phỏng cho “Phiên tòa giả định” thường là những vụ án điển, có tính thời sự và gắn

liên với yêu cầu đấu tranh phòng chống loại tội phạm đang diễn biến phức tạp tại địa phương.

Bước 3: Xây dựng kịch bản, phân vai và diễn tập

“Viết kịch bản được xem là khâu rất quan trọng nhất, phải bảo đảm sao cho diễn biến của “phiên tòa” khi “công diễn” phản ánh tương đối đầy đủ các tình tiết của vụ án đã diễn ra, nhưng cần lược bỏ bớt một số chi tiết, thủ tục của phiên tòa thật để tránh rườm rà, nhàm chán cho khán giả. Do đó nội dung kịch bản cần được chuẩn bị kỹ, chi tiết và logic. Nội dung phần đối đáp giữa các nhân vật trong các vai thẩm phán, hội thẩm nhân dân, kiểm sát viên, bị cáo, bị hại...phải được viết lại sao cho trong phần lớn các lời thoại đều có chứa nội dung pháp luật cần tuyên truyền hoặc chứa những thông điệp có ý nghĩa giáo dục nhận thức về pháp luật sâu sắc. Tùy theo tình huống của từng câu chuyện, tác giả kịch bản có thể lồng ghép một số quy định pháp luật liên quan vào lời thoại của các nhân vật như: vấn đề trách nhiệm liên đới giữa các bị cáo về bồi thường thiệt hại; trách nhiệm của cha mẹ, người giám hộ đối với người chưa thành niên trong một số trường hợp được pháp luật quy định; trách nhiệm của gia đình và xã hội...

- Việc lựa chọn thành viên đóng vai, tổ chức luyện tập thường giao Đoàn Thanh niên chủ trì thực hiện. Các “diễn viên” tại “phiên tòa giả định” từ chủ tọa, hội thẩm nhân dân, đại diện viện kiểm sát, thư ký phiên tòa đến những người tham gia tố tụng như bị cáo, bị hại, người làm chứng do đoàn viên các chi đoàn các ngành tòa án, viện kiểm sát, thi hành án và Công an các cơ quan, đơn vị đóng vai. Riêng đối với “phiên tòa giả định” do các trường tổ

chức, có thể sử dụng “diễn viên” là chính các học sinh của nhà trường trên cơ sở kịch bản có sự góp ý của các cơ quan Tòa án, Viện kiểm sát, Sở Tư pháp...

Bước 4: Tổ chức diễn

Để tăng hiệu quả tuyên truyền, giáo dục pháp luật của một “Phiên tòa giả định”, cần tuyên truyền, quảng bá nhằm thu hút sự chú ý của những người quan tâm. Thông thường “Phiên tòa giả định” được tổ chức trong một cuộc sinh hoạt lớn như Hội trại của Đoàn thanh niên, sinh hoạt Ngày Pháp luật hoặc trong buổi sinh hoạt ngoại khóa dưới cờ; tiết học giáo dục công dân. Người đến tham dự càng đông hiệu quả càng cao. Bên cạnh việc phát hành Giấy mời các đại biểu theo dự kiến, hệ thống loa truyền thanh cơ sở là phương tiện rất tốt cho việc thông tin để nhiều người dân đến dự “Phiên tòa”. Địa điểm tổ chức thường là các trường học, nhà văn hóa hoặc nơi tổ chức hội trại.

Để tạo sự thu hút, hiệu ứng tác động cho những người tham gia trước khi đi vào quá trình xét xử, có thể trình diễn một tiểu phẩm tình huống tái hiện sinh động quá trình vi phạm pháp luật của thanh thiếu niên, nguyên nhân dẫn đến con đường phạm tội. Qua đó đã tăng cường tính giáo dục, nâng cao ý thức pháp luật, phòng ngừa và hạn chế vi phạm pháp luật trong thanh thiếu niên.

Bước 5: Lồng ghép các nội dung dung phổ biến pháp luật tại “Phiên tòa giả định”

- Trước khi “khai mạc phiên tòa”. Đây là khoảng thời gian rất cần thiết, để ổn định tổ chức và chờ “khán giả” đến xem, nên kéo dài chừng 30 phút. Trong khoảng thời gian này, báo

cáo viên thông tin những quy định pháp luật mới hoặc những quy định pháp luật mà người dân địa phương đang có nhu cầu tiếp cận tìm hiểu. Cũng có thể là những thông tin về tình hình tội phạm, vi phạm pháp luật đang diễn biến phức tạp tại địa phương; những khuyến cáo của chính quyền đối với người dân về cách phòng tránh cá loại tệ nạn xã hội... Trong khoảng thời gian 30 phút này rất cần có một vài tiết mục văn nghệ để tạo không khí vui tươi hào hứng cho đám đông tuổi trẻ.

- Sau khi thực hiện phiên tòa có thể dành thời gian cho báo cáo viên làm rõ hơn một số nội dung pháp luật mà “Phiên tòa giả định” đã đề cập hoặc thông tin về tình hình tội phạm có liên quan trong vụ án để gửi thông điệp pháp luật cho công chúng; tiếp nhận câu hỏi từ người xem và giải đáp những thắc mắc pháp luật trực tiếp.

6. Tác động, hiệu quả

- “Phiên tòa giả định” là mô hình PBGDPL phù hợp với nhiều đối tượng, đặc biệt là thanh, thiếu niên. Đây là hình thức phổ biến mang tính trực quan, sinh động giúp người được phổ biến tiếp thu nội dung pháp luật một cách tự nhiên, dễ hiểu, dễ nhớ; là kênh phổ biến, giáo dục pháp luật hiệu quả có tác động mạnh tới việc nhận thức pháp luật, ý thức tôn trọng, ứng xử và chấp hành pháp luật đối tượng được phổ biến.

- “Phiên tòa giả định” cũng là sân chơi tạo điều kiện cho các bạn trẻ tham gia tìm hiểu pháp luật, tuyên truyền pháp luật, rèn luyện các kỹ năng về giao tiếp, ứng xử, làm việc theo nhóm, ...

BỘ TƯ PHÁP

VỤ PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT

“ PHIÊN TÒA GIẢ ĐỊNH” MÔ HÌNH PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT HIỆU QUẢ

HÀ NỘI - 2019